
0 000008 57627
BCU IASI

ERIA D
UMĂRUL 32

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

„ȘTIINȚĂ APLICATĂ"

DIRECT. REDACȚIONALĂ PROF. UNIV. I. SIMIONESCU

„CARTEA ROMÂNEASCĂ"

DE

I. SIMIONESCU
Profesor la Universitatea din București

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ" BUCUREȘTI

Prețul Lei 8.—

„CUNOŞTINŢE FOLOSITOARE"

• – 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Seria A. „ŞTIINŢĂ PENTRU TOŢI".

Nr.

1. **Cum erà omul primitiv** de I. SIMIONESCU.*
2. **Viaţa omului primitiv** de I. SIMIONESCU.*
3. **Găzurile Naturale** de I. SIMIONESCU*
4. **Albinele** de T. A. BĂDĂRĂU.
8. **Furnicile** de T. A. BĂDĂRĂU.
9. **Viaţa plantelor** de I. SIMIONESCU*
10–11. **Pasteur** de C. MOTAŞ.
14. **Porumbeii mesageri** de V. SADOVEANU.
15. **Planeta Marte** de ION PAŞA.
16. **Delà Omer la Einstein** de GENERAL SC. PANAITESCU.
17. **Cum vedem** de DR. I. GLĂVAN.
18. **Răzele X.** de AL. CIŞMAN.
19. **Omul delà Cucuteni** de I. SIMIONESCU.
20. **Protozoarele** de I. LEPŞI.
21. **Fulgerul şi trăsnetul** de C. G. BRĂDEŢEANU.
22. **Nebuloasele gazoase** de M. E. HEROVANU.
23. **Bacteriile folositoare** de I. POPU-CÂMPEANU.
24. **Scrisori cereşti (Meteorite)** de I. SIMIONESCU.
25. **Din istoricul electricităţii** de STEL. C. IONESCU.
26. **Mercur şi Venus** de C. NEGOIŢĂ.
27. **Reumatism şi arterioscierosa** de DR. M. CĂHĂNESCU.
28. **Oameni de iniţiativă** de APOSTOL D. CULEA.
29. **Henri Ford** de ING. N. GANEA.
30. **Musca** de I. MUREŞANU.
32. **Cifrele** de G. M. LAZĂRESCU.
33. **Animale de demult** de I. SIMIONESCU.
34. **Lămurirea potopului** de I. SIMIONESCU.
35. **Din viaţa oamenilor întreprinzători** de APOSTOL D. CULEA.
36. **Societatea naţiunilor** de ARTUR GOROVEI.
37. **Ficatul şi boalele lui** de DR. M. CĂHĂNESCU.
38. **Electrochimia şi electroliza** de N. N. BOTEZ.
39. **Noţiuni de electricitate** de ING. CASETTI.
40. **M. Berthelot** de CĂPIT. M. ZAPAN.
41. **Izvoare actuale de energie** de E. SEVERIN.
42. **Goethe ca naturalist** de PROF. I. SIMIONESCU.
43. **Viaţa'n munţi** de I. SIMIONESCU.*
44. **Principii de biologie** de I. SIMIONESCU.
45–46. **Fauna Mării Negre** de BĂCESCU M. şi CĂRĂUŞU S.*
47. **Vitaminele** de DR. N. GAVRILESCU.*
49. **Petrolul** de I. SIMIONESCU.*
50. **Şobolani şi şoareci** de PROF. RADU VLĂDESCU.*
51. **Viaţă la Ecuator** de I. SIMIONESCU.*
52. **Viaţa la tropice** de I. SIMIONESCU.*
53. **E. Roux** de PROF. DR. G. MARINESCU.*
54. **Cutremurele** de I. SIMIONESCU.*
55. **Cum birue viaţa** de DR. VASILE ZAHARESCU.*
56. **Plante carnivore** de I. POPU-CÂMPEANU.*
57. **Chihlimbarul** de A. RABICHON
58. **Newton** de O. ONICESCU.*
59. **Fluturii de zi** de I. SIMIONESCU.*
60. **Fluturii de noapte** de I. SIMIONESCU*
61. **Glande cu secreţie internă** de PROF. DR. C. PARHON.*
62. **Sarea** de PROF. I. SIMIONESCU.*
63. **Circulaţia materiei** de PROF. I. SIMIONESCU.*
64. **Paseri de apă** de C. S. ANTONESCU.*
65. **Flori de primăvară** de I. SIMIONESCU.*
66. **Din viaţa marilor fizicieni şi chimişti** de C. ALLACI.*
67. **Descartes** de O. ONICESCU.*
68. **Stele noui** de C. ARGINTEANU.*
69. **Strejăria** de V. GHEŢEA*
70. **Invăţătura în Indii** de TH. SIMENSCHY*

Seria B. „SFATURI PENTRU GOSPODARI".

Nr.

2. **Despre tovărăşii** de PREOT. C. DRON.
3. **Despre scarlatină** de DR. I. GHEORGHIU.
7. **Morcovul şi alte legumă** de P. ROMAN.
8. **Sifilisul** de DR. E. GHEORGHIU.
10. **Votul obştesc** de A. GOROVEI.
14. **Pelagra** de PROF. V. BABEŞ.*
15. **Alegerea seminţelor** de C. LACRIŢIANU.

SERIA D No. 32

CUNOŞTINŢE FOLOSITOARE

ŞTIINŢA APLICATĂ

„Cartea Românească"

DE

I. SIMIONESCU

Profesor la Universitatea din Bucureşti

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ" BUCUREŞTI

21198—938

A apărut de curând

ÎN EDITURA

„CARTEA ROMÂNEASCĂ"

I. SIMIONESCU

TINERE, CUNOAȘTE-ȚI ȚARA

vol. de 156 pag. cu 100 fig. și 8 tabele. Lei 70.

Nu e o descriere cu bibliografie și documentări de cifre, cum e opera mai mare a aceluiași autor (ȚARA NOASTRĂ. Ed. II-a, 1938, Fundația Regele Carol II), ci o relatare sumară, limpede, pe înțelesul tuturor — tineri și mai în vârstă — a României de azi.

Se citește ușor, fiind scrisă pentru a atrage.

„CARTEA ROMÂNEASCĂ"

PREGĂTIREA

Intemeierea marei case de editură „Cartea Românească" S. A., se bizuie pe discuţiuni preliminare, îndelungi şi serioase, făcute la Iaşi, în mijlocul frământărilor din vremea războiului.

Abea se întrezărea biruinţa finală, sperată de toată lumea, după pregătirea armatei şi însufleţirea soldaţilor. In aceaşi aulă a vechii Universităţi, în care avură loc pe vremuri conferinţele „Junimii", se ţineau şedinţe regulate, săptămânal, discuţiuni asupra diferitelor probleme, în legătură cu viitoarea organizare a ţării, din toate punctele de vedere. Se zămisleau programe de muncă mai intensă şi mai ordonată, corespunzătoare condiţiunilor de viaţă nouă.

Problemele culturale interesau în deosebi. Nu se discuta numai asupra organizării şcoalelor şi în special a celor normale, cât mai ales asupra mijloacelor de a înlătura cât mai repede analfabetismul satelor.

Lupta pentru cultura mulţimii era socotită ca un corolar al luptelor ce au adus biruinţa. Intărirea vieţii noului stat se aştepta nu numai dela reforma agrară, anunţată de Regele

Ferdinand, ca o dreaptă răsplată dată vitejilor supravețuitori și celor cărora aparțineau, cât și dela lumina necesară pentru ca mulțimea să se poată bucura cu adevărat de munca lor, condusă cu pricepere și știință.

Insuflețitorul discuțiunilor în această direcție era profesorul *I. Athanasiu*, fost îndelungă vreme Rector al Universității din București.

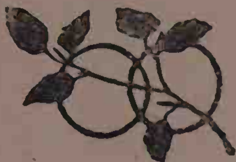
El a susținut cu înflăcărare crearea unui Institut de editură, al cărui scop în prima linie să fie tipărirea unor biblioteci ieftine, cu conținut literar dar mai ales științific, pentru răspândirea culturii, adaptată la nevoile mulțimii dela noi.

Cultura era înțeleasă nu ca o îngrămădire de cunoștinți, ci ca răspândirea acelor cunoștinți folositoare care să deie valoare creatoare, productivă, energiei dormitânde a sătenilor.

Era acelaș înțeles pe care și *Haret* îl avea despre cultură, ca factor de întărire individuală, deci și a țării.

„Este om cult acela care posedă gradul de cultură necesară pentru îndeplinirea conștientă a rolului său social; din contră este incult acela care, ori câte diplome ar avea, nu corespunde chemării lui în societate".

Primele statute alcătuite de Prof. *I. Athanasiu*, au fost iscălite la tribunalul din Iași, de câți-va dintre cei care luaseră parte la discuțiuni. Inițiatorii se gândeau la întemeierea unei instituțiuni modeste, cu capital mic.

INFĂPTUIREA

Regele *Ferdinand I*, biruitorul, împreună cu guvernul său, intră triumfal în Bucureşti, eliberaţi de apăsătoarea atmosferă a ocupaţiei. România renaşte. Biruinţa ei, ca şi a aliatelor sale, duce la întregirea dorită de atâtea veacuri. Provincii care au suferit îndelungă asuprire, sunt cuprinse în cercul aceloraşi graniţi. O eră nouă se deschide românismului integral. O ţară mărită, un popor unit, are dreptul la o viaţă proprie. Inainte de toate se cere o unire sufletească, o întărire a simţului etnic. Cultura este cimentul care poate lega trainic, pe cei care au trăit atâta vreme despărţiţi.

Visul celor care discutau în vechea aulă a Universităţii din Iaşi se apropia de realizare.

Modestele lor planuri sunt însă depăşite.

Astfel luă fiinţă marele Institut de editură „Cartea Românească“ în 19 August 1919, după trei ani dela înaintarea armatelor române peste culmile Carpaţilor. Pentru înfăptuirea noii întreprinderi româneşti, cu capital de 10.000.000 lei, ce părea minune greu de îndeplinit la Iaşi, de mult ajutor a fost puternica influenţă a lui *Vintilă Brătianu*, unul din cei mai sinceri propovăduitori al naţionalismului creator. Capitalul fu repede subscris şi prin sprijinul instituţiei Banca Românească în al cărei trecut, înainte şi după războiu, sunt înscrise multe întreprinderi industriale româneşti, chemate

la viaţă de către această Bancă, cu deosebită însemnătate în progresul economiei noastre generale.

CARTEA ROMÂNEASCA ŞI TRECUTUL

„Cartea Românească" deşi întemeiată în 1919, nu devine societate nouă, decât ca formă şi nume.

De fapt în alcătuirea ei s'au contopit întreprinderi cu renume bine stabilit în promovarea culturii româneşti.

Noua instituţie iea naştere din unirea a patru firme româneşti, cu tradiţie de muncă, în direcţia tiparului şi a editurii.

Firma *Rasidescu*, era o veche şi mare tipografie, înfiinţată de *Carol Göbl* la 1876 şi condusă mai târziu de ginerele său, *I. St. Rasidescu.*

C. Göbl intră în posesiunea tipografiei, care aparţinea lui *C. A. Rosetti.* Acesta a tipărit îndelungă vreme ziarul său „Românul", pentru care întemeiase tipografia, la *Carol Göbl*, pe care-l aprecia în chip deosebit.

Tipografia capătă importanţă recunoscută sub conducerea lui *I. St. Rasidescu.* In această tipografie s'a tipărit între altele până la războiu toate publicaţiunile Academiei Române. Prin participarea ei la întemeierea instituţiei „Cartea Românească", aduce acesteia nu numai experienţa directorului ei *Carol I. Rasidescu,* crescut în atmosfera de muncă a tatălui său, dar mai ales tradiţia întreprinderii vechi

româneşti a lui *C. A. Rosetti*. Şi azi se mai păstrează, vestita masă de ştejar pe care acest om politic și propagandist cultural, a căpătat'o ca omagiu din partea prietenilor săi, ca şi a lucrătorilor care-l adorau pentru grija părintească ce le-o purta.

Prin firma C. Göbl și Rasidescu, „Cartea Românească", devine astfel continuatoarea tipografiei înfiinţată în 1839 de *C. A. Rosetti* în tovărăşie cu *Winterhalder*.

O altă firmă veche, cu nume cunoscut, editură și librărie totodată, care a participat la „Cartea Românească", fu Librăria *„Ioniţiu & fii"*, care avu drept întemeietor pe *Theodosiu Ioniţiu* în 1858, primul care a organizat comerţul de editură în Principate.

Celor două firme cu trecut îndepărtat, s'a asociat cunoscutul editor *C. Sfetea* care a înfiinţat în 1891 „Librăria Şcoalelor", institut și de editură, unde s'a tipărit pentru prima dată volumul de poezii ale lui *Gh. Coșbuc*.

In sfârșit a patra întreprindere, editura *Minerva*, intră în noua combinaţie. Minerva își câștigase înainte de războiu un deosebit nume în cultura românească prin Calendarul Minerva și editarea multor opere ale clasicilor noştri.

Astfel înfiinţată, „Cartea Românească" nu numai că devine o întreprindere bine închegată dela început, prin firmele cu renume care s'au asociat, dar prin ele, își are rădăcinele adâncite într'o veche tradiţie de muncă românească în direcţia tiparului.

CONDUCATORII

Prin felul înjghebării ei, dela întemeiere chiar, „Cartea Românească“ a avut parte de conducători destoinici, experimentaţi, care nu au apucat meseria din capăt, ci a continuat-o. Astfel s'au evitat dibuirile, încercările.

Unul dintre directori, la început, a fost *C. Sfetea*, până la moarte, în 1924, apreciat de scriitori, cunoscător în ale editurii din experienţă proprie.

Director şi conducătorul industriei deveni *Carol I. Rasidescu*, cu o educaţie serioasă în meserie, începându-şi activitatea ca ucenic în atelierele tatălui său; absolvent al şcoalei comerciale din ţară, practicant în tipografie, ş'a desăvârşit studiile şi practica în Viena. De aceia pentru el arta tipograficească, precum şi conducerea unei mari industrii de arte grafice, ca şi partea comercială, nu avea taine.

Cu firma *Ioniţiu*, deveni ca director comercial unul din proprietarii ei, *N. Ioniţiu*. Ca şi prietenul său, făcu practica în întreprinderea părintească, un obiceiu sănătos pentru continuitatea unor aşezăminte industriale, mult practicat în străinătate.

Marea întreprindere *Koehler* şi *Volckmar*, întemeiată prima în 1789 şi a doua în 1829, este condusă până azi de membrii aceloraşi familii.

La noi fiii marilor negustori şi industriaşi, români, de pe vremuri, în năzuinţa de a deveni „domni“, au dat de râpă întreprinderile părinteşti care prinseseră rădăcini.

Intre escepţii, datorită chibzuinţii părinţilor, se găsesc şi directorii actuali dela „Cartea Românească“, crescuţi în atmosfera de cinstită muncă, cu dragostea meseriei părinţilor lor.

Titlul de licenţiat în litere luat la Paris de *N. Ioniţiu*, nu l-a făcut să uite calea negustoriei, ci dinpotrivă i-a ajutat să-şi lărgească sfera de aprecieri.

Pe lângă directorii pregătiţi în specialitatea fiecăruia, „Cartea Românească" a avut deosebitul noroc de destoinici administratori cu câştigată competenţă, cinste şi tragere de inimă: D-l Inginer *A. D. Ioachimescu*, profesor la Şcoala politehnică şi Ing. *G. Dobrovici*. Prin experienţa sa îndelungată la alte diferite societăţi anonime, cel dintâi deveni dela început un îndrumător şi un susţinător energic.

Primul Preşedinte al Societăţii a fost Prof. *I. Athanasiu*, Rectorul Universităţii din Bucureşti, din iniţiativa căruia, la Iaşi, a încolţit gândul înfiinţării unei Societăţi de editură. Pe lângă el a funcţionat un Consiliu de administraţie dintre personalităţile de vază ale culturii româneşti.

Printre ele era şi *Sarmisa Alimănişteanu*, prima femeie care a luat gradul de doctor în drept dela Paris.

Din Consiliul de administraţie actual, fac parte:

D-na *Wally Dr. Mirea*, fiica lui I. St. Rasidescu.
Adamescu Gh. Profesor; Membru cor. al Academiei Române.
Brătescu-Voineşti I. Membru Acad. Rom.
Dobrovici G. Inginer; f. censor Banca Naţională.
Ioachimescu D. A. Prof. on. Şcoala Politehnică.
Lapedatu Al. Prof. univ.; Membru al Acad. Române.

Netta Gheron Dr. Prof. la Acad. de Inalte studii comerciale şi industriale.
Orghidan V. Th. Mare comerciant.
Pillat I. I. Membru cor. Acad. Română.
Simionescu I. Prof.; Membru Acad. Română.
Slăvescu Victor Membru cor. Acad. Rom.; Prof. la Acad. de înalte studii comerciale şi industriale.
Stănescu N. Jurisconsult.
Stănculeanu I. I. Administrator delegat al Băncii Româneşti.
Teodorescu C. T. Vice-guvernatorul Băncii Naţionale.
Ţiţeica G. Prof. univ.; Secretar general al Acad. Române.

CLĂDIRILE

Intreprinderea „Cartea Românească“ funcţionează în trei clădiri diferite.

A. *Industria grafică,* cu tot ce se referă la tipar, depozite de hârtie etc., se află în Şos. Bonaparte 58—60, pe o suprafaţă de 6000 m.p. din care 1910 m.p. cu clădirile din nou construite.

B. *Palatul principal* e pe locul fostei librării Minerva. Dintr'o modestă clădire cu două rânduri, astăzi a ajuns un masiv bloc cu 7 rânduri şi subsol, întins din Bulevardul Carol I No. 3 până 'n strada Edgard Quinet. E un impunător edificiu în care sunt cuprinse : librăria şi celelalte secţiuni, precum şi administraţia centrală cu un personal în total de peste 400 suflete.

Intâmplarea a făcut ca librăria cea mai mare din țară să fie așezată aproape de Universitate, cel mai înalt focar de cultură națională. Numeroșii studenți, în drumul lor spre

Palatul din Bulevardul Carol.

cursuri, trec prin fața frumoaselor vitrine, în care se expun ultimele noutăți literare și științifice din țară și străinătate, zilnic reînoite.

C. In Calea Moșilor, vechea librărie Sfetea *(Sediul Sfetea)* a fost păstrată cum era pe vremea proprietarului ei. Pe lângă librărie, în această clădire se află depozitul principal al editurii. In urmă au fost cumpărate și două clădiri învecinate, în scopul de a ridica și aici un alt palat necesar păstrării materialului, din ce în ce mai bogat și variat.

D. Grija comitetului de administrație pentru funcționarii întreprinderii, a făcut ca să se investească fondul de pensiuni, într'un corp de clădiri, de curând cumpărat, între strada Sărindar și Otetelișanu.

E. *Sucursale.* La înființarea instituției, în provinciile alipite existau rare librării românești. Pentru a răspândi tipăritura românească în sfere largi, ca o necesitate națională, „Car-

tea Românească“ a infiinţat sucursale în Timişoara, Cluj, Braşov, Chişinău. Incetul cu încetul personalul trimis pentru conducerea sucursalelor adaptându-se condiţiunilor locale, au preluat asupra lor aceste librării, afară de cea din Cluj şi Dicionsânmartin. In acest chip „Cartea Românească“ a contribuit la înfiinţarea de librării româneşti, acolo unde funcţionau aproape numai străine.

De funcţionarea marei întreprinderi se leagă existenţa unui personal, aproape exclusiv românesc, în număr de peste 1200, lucrători, vânzători ori funcţionari, a căror tragere de inimă pentru Societate este chezăşia bunului ei mers.

Prin desvoltarea luată, prin numărul personalului folosit, prin capitalul ei actual de 100.000.000 lei. „*Cartea Românească*“ a devenit una din cele mai mari întreprinderi industriale din ţară, cea mai însemnată în specialitatea ei.

EDITURA

Generalităţi. Scopul iniţial al Societăţii „*Cartea Românească*“, a fost editarea şi tipărirea lucrărilor necesare la întinderea şi adâncirea culturii naţionale.

Unul din principalele capitole din Statute este chiar crearea unui fond special de cheltueli, zis „Fondul cultural şi de premii“, ridi-

cat în unii ani şi la 300.000 lei, care să servească la tipărirea bibliotecilor populare, menite să înteţească răspândirea culturii în mulţime sau să încurajeze, prin premiare, producţia literară, mai ales la elementele tinere.

S'au acordat până acum 24 de premii în valoare totală de aproape 200.000 lei din care unul, de 20.000 lei, dat prin Academia Română. Printre cei premiaţi se numără autori ca : *Bucuţa E., Gorovei A., Dulfu P., Partenie P., Col. Manolache* ş. a.

Activitatea editorială a „Cărţii Româneşti" este variată. In *Catalogul general*, scos de două ori pe an, printre cei peste 400 de autori citaţi, editaţi în decursul vremii, se găsesc numele celor mai de seamă representanţi ai literaturii contimporane *(M. Sadoveanu, L. Rebreanu, I. Brătescu-Voineşti, Cezar Petrescu* ş. a.). Unii dintre tinerii scriitori, ajunşi repede la însemnat renume, la „Cartea Românească" ş'au început activitatea lor literară, rămânând credincioşi editurii *(Ionel Teodoreanu)*.

Clasicii. Dela început chiar, „Cartea Românească" a continuat activitatea Minervei, dând atenţie editării operelor clasice. Toţi autorii cu nume consacrat au fost editaţi în întregime *(Alecsandri, Vlăhuţă A., Caragiale I. L., Coşbuc Gh., Eminescu M., Creangă I., Slavici I., Ispirescu P.* ş. a.) sau în bună parte *(A. Odobescu, I. Ghica* ş. a.).

Poezii. Deşi cărţile de versuri sunt puţin rentabile, căci numărul cetitorilor este prea restrâns, totuşi „Cartea Românească" nu a precupeţit tipărirea volumelor de poezii.

Catalogul editurii cuprinde peste 60 de poeţi, vechi şi noui, editaţi în decursul vremii. In afară poeţilor clasici *(Alecsandri, Coşbuc Gh., Iosif O. St., Eminescu M., Cerna P., Vlăhuţă A.* ş. a.), s'au tipărit volume care nu se mai găseau în comerţ *(G. Proca, Gh. din Moldova, Beldiceanu N.* ş. a.). Mare este numărul poeţilor consacraţi dintre cei în viaţă *(Bucuţa E., Blaga Lucian, Crainic N., Eftimiu V., Maniu A., Nanu D., Pillat I., Stamatiad D., Topârceanu G., Voiculescu V.*, ş. a.), sau ai celor cari ş'au câştigat repede un nume *(Carianopol V., Cazimir Otilia, Crevedia N., Isac Emil, Mateevici Al., Militaru V., Soricu I.* ş. a.).

Nu lipsesc din lista editurii nici antologii cu versurile poeţilor tineri, *(I. Pillat* şi *Perpessicius)* sau cu poezii patriotice *(M. Toneghin).*

Nici o altă editură, din trecut ori actuală, afară de „Fundaţia pentru literatură şi artă Carol al II-lea" în anii din urmă, n'a dat mai mare importanţă volumelor cu poezii.

Nuvele. Volumele cu nuvele editate sunt îndeajuns de numeroase, de şi ca gen literar, avea deosebită cătare la începutul evoluţiei noastre literare, acum înlocuind-o romanul.

Totuşi Editura „Cartea Românească" dă şi azi deosebită însemnătate nuvelelor, tipărind într'una volume de ale tinerilor autori *(Kiriţescu C., Miclescu H., Teodoreanu I., Teodoreanu O. Al., Lucia Mantu*, ş. a.), pe lângă volumele de nuvele ale lui *M. Sadoveanu, Brătescu-Voineşti I., Caragiale I. L., Vlăhuţă Al., Agârbiceanu I., Sandu-Aldea C., Bassarabescu A. I., Rebreanu L., Slavici I.*, etc., care au dat strălucire acestui gen literar. A scos din uitare autori renumiţi *(Gane N., Hogaş C.)*; a deschis

drumul activităţii literare altora *(Stănoiu Damian, Lascarov-Moldovanu, Vissarion I., N. Pora* ş. a.). Şi în această direcţie ş'a făcut pe deplin datoria.

Romane. Desvoltarea luată în anii de după războiu de acest gen literar, mai căutat de cetitori, se oglindeşte şi în catalogul de editură „Cartea Românească", în care se află nu mai puţini de 71 autori cu 110 volume, dela primii care au început să scrie romane *(Filimon N., Bucura Dumbravă)*, până la cei mai noui cu reputaţie bine stabilită *(Cezar Petrescu, I. Teodoreanu, Panait Istrati)*, unii premiaţi de Academia Română *(C. Manolache, I. Missir)*.

Poveşti. Volumele cu poveşti nu formează numai literatura pentru copii sau temeiul cetitorilor dela sate, ci multe din ele mai sunt încă cetite cu plăcere şi de oamenii maturi. De aceia și acestui gen literar, „Cartea Românească" i-a dat o atenţie deosebită. Pe lângă Poveştile lui *I. Creangă*, Basmele lui *Ispirescu P.*, ale lui *Slavici I.* s'au tipărit căutatele povestiri ale lui *P. Dulfu, N. Ureche* ori Anecdotele lui *Speranția D. Th.*

Teatru. Nici tipărirea pieselor de teatru n'a fost ocolită, cu toată slaba lor cătare printre cetitori. In afara Teatrului lui *Caragiale* ori *Alecsandri* s'au tipărit piese de *Davila A., Iorga N., Goga O., Sorbul M., Brătescu-Voinești I., Bârsan Zaharia* etc.

O deosebită atenţie s'a dat teatrului popular, pieselor ce se joacă la căminurile culturale de la sate, tipărindu-se mult căutatele scrieri ale

lui *Ionescu Serafim, Speranția*, dar și *Rădulescu Mircea, Anghel D.*, etc.

Cărțile pentru copii iarăși s'au bucurat de o necontenită atenție, fiind atât de importante pentru întărirea gustului de cetit, la acei care sunt încă dornici de cetit. S'a procedat la o metodică alcătuire a acestor cărți, cea mai mare parte bogat și frumos ilustrate; s'au tipărit cărți potrivite după vârste, dela Poveștile lui *M. Biciulescu, Bănățeanu I.* simple, cu numeroase figuri originale, la acele luate din lumea copiilor noștri *(Cristescu Florian, N. Bațaria* ș. a.) sau la volumele care pot aduce tineretului o îndrumare sănătoasă *(Matei Sanda, Kirițescu C., Simionescu I.* ș. a.). Intreaga gamă a literaturii, necesară copiilor până la vârsta de 14—15 ani, se află representată în editura „Cartea Românească". Pe lângă lucrări originale scrise de Români, s'au tipărit și acele opere care constituesc hrana sufletească a copiilor din lumea întreagă *(Cervantes, de Amicis, D. Foe. Wamba, Hauff).* Lucrările sunt traduse de încercați literați *(Clelia Bruzzesi, R. R. Rosetti, M. Sadoveanu, M. Toneghin* ș. a.) și ilustrate de desemnatori cunoscuți *(A. Bordenache, A. Murnu).*

Cultura mulțimii Una din preocupările editoriale chiar dela alcătuirea primelor statute, a fost îndreptată către împlinirea unui gol simțit cultural, în legătură cu luminarea mulțimii.

Analfabetismul precumpănea la sate.

Nu era numai analfabetismul integral, neștiința complectă a scrisului și cetitului. Tot atât de întins era și analfabetismul cultural, adecă nefolosirea învățăturii căpătată în școa-

lele primare. Nu se citea nici de conducătorii culturali ai satelor. Nu era vorba numai de literatură, cât de acele îndrumări practice care să întărească folosirea drepturilor politice date sătenilor, să conducă munca pământului împărţit, spre căpătarea unor roade mai îmbelşugate şi mai sănătoase.

Starea aceasta, din păcate, mai dăinueşte.

Biblioteci periodice pentru mulţimea satelor nu existau de cât sporadice, începute sub îndemnul marelui şi singurului om de guvermare, *Sp. Haret*, care s'a gândit la împlinirea lipsei simţite. Biblioteca „Steaua" încetase să mai apară. A încetat şi „Biblioteca poporului" scoasă de Casa Şcoalelor. Societatea „Astra" din Ardeal cu mijloace restrânse, dădea semne slabe de viaţă. Tipărituri răzleţe, cum sunt acele scoase sub auspiciile societăţii „Deşteptarea sătenilor" din jud. Baia, fondată de regretatul învăţător destoinic *N. Stoleriu*, au un cerc restrâns de influenţă.

Chiar dela întemeierea ei „Cartea Românească" a făcut să apară cărţuliile ieftine: „Pagini alese" din literatura română. S'au răspândit sute de mii de broşuri în tot cuprinsul ţării, întărind bibliotecile săteşti, fie cu literatură populară, fie cu fragmentele măestrite din scriitorii noştri vechi şi noui.

Seria nouă din „Pagini alese", care apare cu câte o introducere critică datorită cunoscutului poet *I. Pillat*, Membru corespondent al Academiei Române, continuă activitatea începută, punând la dispoziţia bibliotecilor căminurilor culturale, a bibliotecilor de clasă pentru elevii şcolilor secundare, părţile caracteristice din sciitorii noştri din toate ţinuturile româneşti. In cărţulia cu poeţii basarabeni bunăoară, se

cuprind și poezii de ale poeților actuali din Transnistria.

Altă bibliotecă periodică, unica în publicistica românească, cu plan metodic alcătuit, cum nu sunt multe nici în țările apusene, este biblioteca „Cunoștințe folositoare". Tipărituri ieftine cu conținut literar se mai găseau. Publicațiuni ieftine, puse la îndemâna tuturora, cu cuprins altul decât cel literar „Cartea Românească" pentru întâia oară le-a dat în largă circulație, creând o adevărată enciclopedie științifică populară. Intr'un cuprins de 32 pagini, pe un preț de 5 și 8 lei, sunt tratate subiecte variate din domeniul științific, economic, social, geografic. Sunt puse la îndemâna tuturora, sunt scrise de specialiști competenți, pe înțelesul oricui, tratându-se problemele cele mai variate, care complectează cultura unora, întărește pe a altora.

Au apărut până acum peste 220 numere diferite, multe isprăvite după 2—3 ediții. S'au răspândit astfel sute de mii de cărțulii cu „Cunoștințe folositoare", ca o ploaie binefăcătoare peste cuprinsul țării, tot mai cerute, cu cât crește convingerea necesității lor. Nu poate exista bibliotecă publică fără „Cunoștințe folositoare".

Când, mai târziu, se va scrie despre întărirea culturii în mulțime, intețită în anii din urmă de „Fundația Principele Carol", obiectivitatea va sili să se recunoască sacrificiul făcut de „Cartea Românească" într'o vreme când nimeni, nici chiar statul, nu întreprinsese o acțiune perseverentă în această direcție.

A treia publicație scoasă de „Cartea Românească" tot în vederea deșteptării interesului în mulțime pentru carte, este „Calendarul Gospodarilor".

Evoluţia noastră culturală arată câtă importanţă au avut, în prima jumătate a veacului al 19-lea, calendarele scoase de *Asachi, I. Ionescu-dela-Brad, Kogălniceanu, Eliade-Rădulescu*, adresate păturii orăşăneşti în special, care se găsea atunci în aceiaşi fază de evoluţie ca şi pătura sătească de acum. Importanţa Calendarului pentru aceasta din urmă e tot atât de mare azi. Dela înfiinţarea ei „Cartea Românească", face să apară regulat, „Calendarul Gospodarilor" mult aşteptat, alcătuit dela început de *I. Simionescu*, după un plan metodic, făcând ca din an în an, cuprinsul să oglindească, pre cât se poate, activitatea noastră culturală, dela cea populară la cea cultă. Mulţumirea e mare, când în listele ce încep să fie date la iveală din diferite sate, a cărţilor aflate în bibliotecile particulare ale puţinilor săteni cărturari, „Calendarul gospodarilor" nu lipseşte.

„Biblioteca agricolă" altă publicaţie periodică, e oprită în loc.

Opere ilustrate. O nouă direcţiune inaugurată de „Cartea Românească" în publicistica noastră, este tipărirea ediţiilor ilustrate ale multor scriitori români.

Prin aceasta li se asigură un loc de cinste în bibliotecile pretenţioşilor bibliofili, putându-le pune alăturea de scumpele ediţii din literaturile străine.

In afara cărţilor pentru copii, care nu pot fi înţelese fără ilustraţii, editura „Cartea Românească" a tipărit în anii din urmă în special colecţia completă a Scrierilor lui *Creangă* (2 volume) şi *C. Hogaş* (3 vol.), cu frumoase şi originale desemne, datorite maestrului *D. Stoica*, unul din puţinii noştri desemnatori

care cunoaşte de minune ţara şi poporul, dând un colorit original creaţiunilor sale. In aceaşi direcţie „Cartea Românească" a început editarea unor colecţii de poveşti *(Creangă, Ispirescu)* iarăşi ilustrate, după cum tot ilustrate sunt parte din volumele lui *M. Sadoveanu* (Baltagul), *L. Rebreanu* (Pădurea spânzuraţilor) etc., cu desemne de *D. Stoica, A. Murnu, A. Bordenache* ş. a.

Dicţionarul enciclopedic. Un dicţionar enciclopedic românesc nu exista. Toate ţările aveau măcar câte unul, fiecare după puteri şi evoluţie. Bunul dicţionar scos la Sibiu de *Diaconovici*, nu se mai găsea în librării. Nici celălalt, Minerva, de şi alcătuit cu totul pe alte baze, nu se mai află în comerţ.

„Cartea Românească" a împlinit şi acest gol cultural. Cu o cheltuială ce s'ar fi putut considera temerară, fără sprijinul nici unei autorităţi, cum se obişnueşte aiurea în asemenea cazuri, prin puterile proprii, „Cartea Românească" tipăreşte cel dintâi „Dicţionar enciclopedic ilustrat" de *I. Candrea* şi *Gh. Adamescu*, un volum de peste 2000 pagini, cu figuri originale în mare parte, referitoare la ţara şi poporul nostru, cu planşe negre şi în culori. E o lucrare occidentală, deşi chiar după ce a fost tipărită nu s'a bucurat de nici un sprijin din partea statului, al judeţelor sau al unor întreprinderi industriale ori bancare. Ce s'a cumpărat, s'a cumpărat de particulari şi cu tot preţul, urcat în aparenţă, mai mic însă decât trebuia să fie faţă de cheltuelile investite, exemplarele tipărite sunt pe isprăvite, fiind nevoe de o a 2-a ediţie.

Imbucurător e că dicţionarul a fost apreciat în străinătate, unde se cunoaşte însemnătatea

unor asemenea lucrări. Nu e Universitate din Europa sau America, la care să existe o catedră de filologie romanică, de unde să nu se fi cerut câte un exemplar. Mulţumirea morală e mai mare, prin faptul că buna primire a dicţionarului se răsfrânge şi asupra ţării.

Şi din acest punct de vedere „Cartea Românească" ş'a făcut datoria faţă de neam şi de cultura naţională.

Opere Complecte. In afara răzleţelor volume, sporadic tipărite, după trebuinţe, ale scriitorilor în viaţă, „Cartea Românească", nu a ocolit tipărirea operelor complecte ale multor autori, deşi nu întotdeauna, la toate, era asigurată măcar scoaterea cheltuelilor învestite. Iarăşi s'a avut în vedere datoria morală faţă de cultura naţională şi faţă de muncitorii noştri intelectuali, a căror opere meritau să nu fie date pradă uitării.

Ceiace n'a îndeplinit nici o altă editură, iarăşi fără nici o subvenţiune sau înlesnire de ori ce natură de undeva, „Cartea Românească" a scos marea operă a lui *A. D. Xenopol,* Istoria tuturor Românilor, singura complectă, care cuprinde tabloul întreg al desfăşurării evenimentelor noastre naţionale, în tot cuprinsul românimii, dela origine şi până la Domnia Regelui Carol.

In afara acestei costisitoare tipărituri, pornită din gândul curat de a presinta mai ales celor din provinciile alipite nu numai un pilduitor exemplu de activitate ştiinţifică românească dar şi o operă măreaţă şi importantă, „Cartea Românească" a tipărit operele complecte ale lui *Gh. Coşbuc, A. Vlăhuţă, I. L. Caragiale, I. Slavici,* ş. a.

Traduceri. Preocuparea editurii s'a îndreptat şi în această direcţie. In loc de a se urma calea de a traduce cărţi cu răsunet trecător, ademenitoare prin cuprinsul lor adesea moral distrugător, „Cartea Românească" a tipărit opere cu cuprins de veşnicie literară *(Dante* 3 vol., *Lafontaine, Shakespeare, Boccaccio, Panciatantra, Hauff),* autori moderni traduşi în toate limbile *(Flaubert, Cehov, Gorki, Maupassant)* sau antologii din literatura popoarelor vecine *(Niemţova Bojena* din Cehoslovacia, *Eftimiu Elena:* Antologia prozei poloneze), după cum nici clasicii n'au fost lăsaţi la o parte *(Homer, Virgil; Herescu:* Din lirica latină). Unele dintre ele *(Dante,* tradus de *Coşbuc G., Boccaccio* trad. de *A. Marcu)* sunt bogat ilustrate, putând fi aşezate în biblioteca bibliofililor, alăturea de cărţile similare străine.

Istorie-Geografie. Pe lângă operele literale cu răspândire mai mare, editura a socotit că e necesar a tipări opere cu conţinut de mai restrânsă răspândire, dar care sunt o cerinţă pentru întărirea interesului de neam şi ţară.

S'a dat o deosebită cătare descrierilor din ultimul războiu *(Kiriţescu C., Hodoroabă N., Ghişa S.),* cu scene înălţătoare şi întăritoare *(I. Missir),* dar şi din trecut *(G. Coşbuc, M. Sadoveanu).* S'au scos ediţii noui din *N. Bălcescu, D. Cantemir, B. P. Haşdeu* (Ion Vodă cel cumplit).

Cărţi cu descrieri pentru cunoaşterea ţării sunt numeroase în lista din Catalogul general. S'au tipărit vre-o 7 ediţii din *A. Vlăhuţă,* România pitorească, trei ediţii din *Simionescu I.* (Oraşe din România, Dobrogea). S'a tipărit,

bogat ilustrată, descrierea completă a țării, de *Simionescu I.* (Tinere, cunoaște-ți țara), a Ardealului *(Mureșanu I.)*, a Bucovinei *(Gheorghiu I. A., Reli S.)*, dar și călătorii prin țări străine *(M. Sadoveanu, L. Rebreanu, Camil Petrescu* etc.). Cel mai clar Atlas tot de „Cartea Românească" a fost editat *(N. Gheorghiu)*.

Științe. Nici o altă editură nu s'a încumetat să tipărească lucrări grele, de știință, a căror vânzare de mai înainte era știut că va fi cu totul restrânsă. Urmând însă planului inițial „Cartea Românească" a socotit că e de a sa datorie să încerce a emancipa și învățământul superior, cât de puțin, de sclăvia tratatelor străine. Cu jertfe materiale a tipărit un Tratat de geologie *(I. Simionescu)*; 2 volume de Anatomie chirurgicală, cu numeroase planșe originale *(Dr. E. Juvara)*; volumul neîntrecut prin bogăția cuprinsului și a ilustrațiilor: România balneară și turistică *(Dr. E. Țeposu* și *V. Pușcariu)*; traducerea operei fundamentale a D-rului *E. Sergeant* (2 vol.); Tratat de fisiologie medicală de Dr. *C. Paulescu*, în afara frumoaselor Atlase botanice și zoologice cu text românesc, etc., etc.

Alte lucrări. Pe lângă lucrări de știință, „Cartea Românească" a editat: Naționalismul în artă de *A. C. Cuza;* Curs de drept civil român (4 vol.) de *Plastara G.;* Tratat de bancă *(V. Slăvescu)*; Noul cod al României de *E. Herovanu* (12 vol.), apoi cărți de critică literară *(G. Ibrăileanu)*, de filologie *(Al. Rosetti)*, de biografii *(Simionescu I., Mehedinți S., E. Lovinescu* ș. a.), de folclor *(A. Gorovei, I. Candrea)*, Gramatica română *(I. Iordan)*, de pedagogie, de agricultură, etc. Un mare succes de

librărie a avut Cartea de bucate de *Sanda Marin*, simţindu-i-se lipsa.

Publicaţii bibliografice, nu există la noi. Incercările din vreme 'n vreme s'au oprit în loc. Chiar Academia Română, a întrerupt lung timp publicaţia ei atât de interesantă şi folositoare: „Creşterea Colecţiilor".

„Cartea Românească" şi în această direcţie a umplut un gol simţit. Face să apară lunar „Buletinul cărţii româneşti" cu însemnarea lucrărilor dela toate editurile, tipărite într'un an şi care se trimit la librării, de unde se iea lista lor. Deşi de sigur necomplect, tocmai prin izvorul de informaţie, acest Buletin pune la îndemâna dornicilor de a afla ce se tipăreşte în româneşte, informaţiuni precise şi îndeajuns de numeroase. Prin el se informează străinătatea cu abonaţi numeroşi. Astfel s'au căpătat comenzi de cărţi româneşti nu numai din America de Nord, dar din Brazilia, Australia şi chiar Antile.

In afara cataloagelor de editură, reînoite la fiecare 6 luni, „Cartea Românească" face să apară „Buletinul laboratoarelor", în care pe lângă descrierea aparatelor celor mai noui din străinătate, nu e număr care să nu cuprindă o biografie a vre-unui învăţat român, dispărut ori în activitate.

„Cartea Românească" cea dintâi a tipărit „Agenda chimică" dar mai ales „Agenda didactică" pusă la dispoziţia profesorilor, cu date preţioase asupra personalităţilor de samă din lumea noastră dăscălească.

Incheiere. Din scurta arătare a grupelor principale de tipărituri, se poate deduce larga sferă de activitate editorială a Societăţi „Cartea Românească".

Lucrările tipărite nu sunt sporadice, ci în mare parte scoase după un plan bine determinat. Dacă unele ramuri sunt mai desvoltate decât altele, aceasta e în legătură cu desinteresarea marelui public cititor. Pentru lucrările în afară de literatură, acesta este foarte restrâns. E nevoe deci de oarecare avânt pentru a le tipări, căci încă nu am ajuns pe deplin emancipaţi de tutela lucrărilor străine, chiar când cele româneşti nu sunt cu mult inferioare lor.

La lucrările mari, costisitoare, nici un sprijin de nicăeri nu s'a constatat. Din potrivă.

In Ardeal bunăoară s'au găsit până şi în bibliotecile şcolilor primare enciclopedii ungureşti, cumpărate şi trimise de stat. La noi nici o administraţie cu venituri proprii nu a cumpărat, ca încurajare, dar şi ca folosire, dicţionarul enciclopedic, spre a-l răspândi la administraţiile subalterne. Deşi cu lucrări ca Dicţionarul enciclopedic ori ca Istoria Românilor de *A. D. Xenopol* se pot lăuda şi state mai înaintate în cultură, deşi s'au trimes prospecte la toate legaţiile române din străinătate, *nici una,* nu a socotit de bine să împodobească măcar salonul de primire cu asemenea cărţi, care ar fi deşteptat, poate, curiozitatea vizitatorilor străini.

In asemenea condiţii, adăugând şi transportul devenit prea împovărător pentru cărţi, încercările de a tipări lucrări grele, costisitoare, dacă nu este la mijloc o susţinere materială sub ori ce formă, apar uneori temerare. Au fost totuşi săvârşite de către „Cartea Românească“, cu mulţumirea datoriei îndeplinite către cultura naţională şi ţară.

MATERIAL DIDACTIC

Secția materialului didactic a fost înființată de curând, tot dintr'o necesitate simțită la înzestrarea școalelor noastre și pentru naționalizarea, după putință, a mijloacelor de predare intuitivă.

S'a început cu materialul didactic necesar grădinițelor de copii; serviciul adus lor a fost recunoscut și de autoritatea școlară, prin adrese oficiale măgulitoare.

Incetul cu încetul sfera de activitate s'a întins și la celelalte grade de școale, secundare și chiar universitare.

Azi această secțiune ocupă un etaj întreg din vasta clădire de pe Bulevardul Carol.

O deosebită atențiune s'a dat *tablourilor* și *hărților* de tot soiul, aducându-se o complectare celor editate de Casa Școalelor.

Era o jale adesea ca chiar în școalele primare să se folosească tablouri cu subiecte luate din străinătate, cu lămuriri scrise în limbi străine, care, fără voie, nășteau în sufletul elevilor o înstrăinare sufletească. Prin tablourile personalităților străine de vază, prin representarea numai a monumentelor străine, se furișa pe nesimțite în mintea elevilor români, o îndoială asupra existenții energiilor românești, a valoarei monumentelor noastre istorice, a existenții bogățiilor noastre naturale etc. Picătură cu picătură, mereu avându-le înainte, se infiltra în mintea elevilor gândul că la noi e paragină în toate.

Mulțumirea noastră este mare acum când și prin activitatea tehnică dela „Cartea Românească“ în salele de clasă sunt expuse chipurile bine executate ale oamenilor noștri aleși

din trecut şi contemporani, sau reproducerea clară a câtorva monumente istorice.

In Şcoalele româneşti primare şi secundare serveau drept mijloace didactice, bunăoară, tablourile *anotimpurilor*, cu subiecte şi obiceiuri străine.

Cea dintâi grijă la „Cartea Românească" a fost să editeze 4 tablouri ieftine (100 lei bucata) de anotimpuri, alcătuite de pictorul *A. Murnu*, cu subiecte din ţară. Copilul se revede pe tablou şi nu se mai închină la obiceiurile străine.

La fel „Cartea Românească" a pus în vânzare tablouri istorice datorite bine cunoscutului pictor *D. Stoica*, precum şi hărţi geografice, cum e „Harta economică şi industrială a României", cerută şi în străinătate.

Direcţia în care „Cartea Românească" s'a dat toată osteneala să aducă şi o inovaţie tehnică, dar şi un serviciu naţional, este punerea în vânzare a chipurilor Domnitorilor noştri şi a Oamenilor aleşi, representanţii energiei noastre etnice din trecut şi actual.

Chipul *Majestăţii Sale Regelui Carol al II-lea* după un tablou, anume pictat de *A. Bordenache*, poate forma podoaba oricărei săli de festivităţi.

Cele peste 50 portrete de domnitori, peste 100 chipuri ale oamenilor noştri de seamă, au fost alcătuite după originalele păstrate în vestita colecţie a Academiei Române sau după fotografii selecţionate. S'a creat astfel o bogată galerie naţională, care lipsea.

La fel s'au alcătuit tablouri represintând monumente istorice (Trei Erarhi, M-rea Domnească etc.), sau reproduceri artistice după tablourile lui *Grigorescu*, *Aman* etc., care pot forma şi podoabă în casă.

Aparate ştiinţifice. Ţinând seamă de greutăţile valutare din ultimii ani, de complexele operaţiuni vamale, multe instituţiuni ştiinţifice s'au adresat la „Cartea Românească“, spre a lua asupră-şi operaţiunile pomenite. Căutând să înlesnească cercetările ştiinţifice, secţiunea materialului didactic ş'a lărgit astfel sfera de activitate.

La început procura cele mai moderne aparate pentru învăţământul fizico-chimic în şcoalele secundare. Multe din acestea ş'au renovat laboratoarele prin „Cartea Românească“.

Mai târziu punându-se în legătură cu cele mai serioase case din străinătate, mulţumite că pot avea ca representant la noi o întreprindere care se bucură de o deosebită cinste în relaţiunile externe, azi „Cartea Românească“ poate procura cele mai fine şi mai costisitoare aparate. Multe instituţiuni ştiinţifice universitare, ori industrii particulare, au rămas pe deplin mulţumite de tot ceiace au comandat prin „Cartea Românească“.

Din ce în ce cererile fiind mai multiple şi mai variate, azi instituţia „Cartea Românească“ înlesneşte aprovizionarea cu cele mai solide instrumente chirurgicale, aparate ştiinţifice, industriale, spre mulţumirea tuturora.

Prin „Buletinul laboratoarelor“, periodic, Secţia materialului didactic aduce la cunoştinţa celor interesaţi ultimele noutăţi în aparatura ştiinţifică. Expoziţiile aparatelor cu prilejul diferitelor congrese ştiinţifice ţinute la Bucureşti au arătat folosul tras de ştiinţă prin intermediul „Cărţii Româneşti“; notabilităţile

ştiinţifice care au vizitat marea instituţie, cum a fost în urmă savantul *Cotton*, Membru al Academiei de ştiinţe din Paris, au rămas surprinse de bogăţia materialului desfăcut prin „Cartea Românească".

Pe lângă aparate, în ultimii doi ani, s'a complectat sprijinul dat institutelor de cercetări prin „chemicaliile şi reactivii" ce li se procură dela casele vestite din Germania.

In totul luată Secţia materialului didactic şi ştiinţific dela „Cartea Românească" a ajuns un auxiliar nepreţuit şcoalelor de toate gradele, dela grădiniţa de copii până la laboratoarele ştiinţifice ori întreprinderile industriale.

Alte secţii. Inălţarea palatului până la al 7-lea etaj, s'a făcut în urma desvoltării ce au luat diferitele secţiuni, cum e acea a picturii, a sportului, în urmă a menajului.

Prin articolele aduse din Suedia şi Anglia, secţiunea de sport a căpătat repede încrederea turiştilor încercaţi, după cum pentru cercetăşie la început, azi pentru strejărie, Cartea Românească este aprovizionată cu tot ceiace poate fi de folos, trainic şi ieftin.

Tot în legătură cu şcoala ori birourile, „Cartea Românească" a devenit representanta uneia din cele mai mari fabrici de *Maşini de scris* ori *calculat*, după cum secţia de *Radio* procură aparatele cele mai sensibile şi sigure.

INDUSTRIA GRAFICA

Ocupă un întreg corp de clădiri în Şoseaua Bonaparte. Acolo se tipăresc toate cărţile didactice sau cele editate de „Cartea Românească" precum şi numeroase tipărituri

particulare, cu o tehnică desăvârşită, cum dovedeşte între altele Revista *România*, scoasă de Oficiul de turism, publicaţie întru nimic deosebită de cele similare din străinătate.

O uzină proprie de 300 H. P. procură forţa necesară pentru punerea în mişcare a maşinelor industriale. Enumerăm mai jos diferitele secţii ale acestui modern furnicar:

1. *Culegătoria manuală* posedând un inventar de peste 20 vagoane de literă diferită, putându-se culege zilnic peste 1000 pagini de dimensiunea acestei cărţi.

2. *Culegătoria mecanică* cu maşini Monotype, Typograf şi Intertype putând produce zilnic ca 700 pagini tot ca ale acestei cărţi.

3. *Secţia maşini plane* cu peste 30 maşini plane şi 15 maşini rapide mici putând tipări zilnic peste ½ milion de tiraje.

4. *Legătoria de broşuri şi cărţi*, unde a fost broşat acest volum.

5. *Legătoria de cărţi* unde se leagă volume în hârtie, pânză sau piele cu sau fără titlu imprimat.

6. *Legătoria de confecţiuni* secţie care confecţionează registre, cartoteci, mape, dosare, biblioraftc etc.

7. *Secţia de rotative* cu 2 rotative mari moderne având o putere de producţie de peste 150.000 tiraje zilnic şi 3 rotative mici ce tipăresc bilete de tramvai, bilete de loterie, blocuri de casă etc.

8. *Secţia de plicuri* având 1 rotativă modernă şi 5 maşini rapide de confecţionat plicuri în toate dimensiunile.

9. *Litografia* având maşini de piatră şi zinc, offseturi; se tipăresc lucrări în culori simple până la titluri de rentă şi acţiuni ce ne-

cesită o preciziune în tipar cât şi o organizaţie de control de toată încrederea.

10. *Zincografia* execută atât clişee lineare şi autotipii, cât şi cele în Tricromie şi Polycromie.

11. *Photogravura* o secţie nouă cu 3 maşini reproduce originalele în aspectul cât mai apropiat de fotografie propriu zisă şi este mult utilizat pentru prospecte de propagandă, placate, cărţi poştale şi tablouri.

12. *Turnătoria de litere* confecţionând litere pentru uzul propriu şi pentru client, egalând în calitate cele din străinătate, lucrându-se după patente germane.

13. *Cartonaje manuale* unde se execută cutia simplă de farmacie până la cutiile mari de ghete şi pălării.

14. *Cartonajul mecanic* confecţionând cutii de pudră rotunde, hexagonale precum şi toate felurile de cutii de ţigarete Bucureşti, Mihai, etc.

15. *Secţia mecanică* execută lucrări de fier, agrafe, ace, obiecte de laborator, etc.

16. *Secţia de Pielărie* unde se confecţionează ghiosdane, genţi, cufere etc.

17. *Secţia de Radio* este un Laborator unde se verifică şi se pune la punct toate aparatele ce sosesc din străinătate pentru a fi comercializate în perfectă stare.

Varietatea şi calitatea produselor fabricei „Cartea Românească" a adus multiple medalii şi distincţiuni la multe expoziţii din ţară şi internaţionale.

INCHEIERE

Prin progresul înfăptuit în cei aproape 20 ani dela înfiinţare „Cartea Românească“ a ajuns instituţia particulară de industrie grafică şi editorială, cea mai completă din ţara întreagă.

Serviciul pe care l'a adus culturii româneşti nu poate fi tăgăduit. Şcoala îi datoreşte nu numai îndrumarea editărei manualelor didactice în condiţiuni bune, dar mai ales putinţa ei de înzestrare cu material didactic bogat, cu tablouri prin care se poate desăvârşi o educaţie naţională.

Cei mai de seamă scriitori ce-i avem au operele lor, în parte ori totalitate, editate de „Cartea Românească“.

Nimic din ceiace poate înteţi cultura naţională: litere, artă, ştiinţă, etc., nu a fost ocolit, uneori cu însemnate sacrificii, de editura „Cartea Românească“.

Cultura mulţimii în deosebi a rămas unul din principalele ei scopuri editoriale, începându-şi activitatea în această direcţie într'o vreme când ea singură punea la îndemâna cititorilor din cuprinsul satelor, cărţi ieftine, potrivite lor.

Condusă cu cinste, chibzuinţă şi pricepere, conducătorii instituţiunii fiind înţeleşi şi ajutaţi de un personal cu multă însufleţire, „Cartea Românească“ aşezată pe temelie sănătoasă, va continua, chiar fără altă susţinere decât a publicului cărturar, să-şi îndeplinească menirea ei economică, culturală şi naţională.

„CUNOSTINȚE FOLOSITOARE"

Nr.

17. **Rătăciri bolșeviste** de MAIOR I. MIHAI.
20. **Răsadnița și plantele din răsad** de V. SADOVEANU.
22. **Meșteșugul vopsitului cu burueni** de ART. GOROVEI.*
24. **Păstrarea cărnei de porc** de G. GHEORGHIU.*
29. **Bețla** de DR. EMIL. GHEORGHIU.
33. **Mama și copilul** de PROF. M. MANICATIDE.*
36. **Omul și societatea** de AL. GIUGLEA.
37. **Bucătăria sătencei** de MARIA GEN. DOBRESCU.*
38. **Sfecla de zahar** de C. LACRIȚEANU.
39. **Ingrășarea pământului** de I. M. DOBRESCU.
40. **Friguri de baltă** de DR. T. DUMITRESCU.
41. **Banul** de A. GIUGLEA.
42. **Sfaturi practice** de ING. A. SCHORR.
43. **Lămurirea calendarului** de A. GIUGLEA.
44. **Conjuctivita granuloasă** de DR. GLĂVAN.
45. **Burueni de leac** de A. VOLANSCHI.
46. **Sfaturi casnice** de MAICA RALUCA.
47. **Cultura tomatelor** de I. ISVORAN.
48. **Rețete pentru gospodine** de MAICA RALUCA.

Nr.

49. **Lingoarea** de DR. I. DUMITRESCU.
50. **Blenoragia sau sculamentul** de DR. N. IOAN.
51. **Practica agricolă** de A. BEJENARIU.
52. **Apa de băut** de DR. I. BĂLTEANU.
53. **Tifosul exantematic** de TUDOR DUMITRESCU.
54. **Boalele animalelor** de I. POPU CÂMPEANU.
55. **Lucrări din pănușile de porumb** de TITUS G. MINEA.
56. **Cartoful** de I. POPU-CÂMPEANU.
57. **Cum să trăim** de DR. F. GRUNFELD.
58. **Lucrări din pae și sorg** de TITUS G. MINEA.
59. **Insectele vătămătoare pentru arborii noștri roditori** de GH. FINȚESCU.*
60. **Vaca cu lapte** de M. GĂTAN.*
61. **Mierea și Ceara** de CONST. IONESCU CRISTEȘTI.*
62. **Indrumări agricole** de C. IONESCU CRISTEȘTI.*
63. **Creșterea păsărilor** de PETRONIUS BEJAN.*
64. **101 feluri din ouă** de SANDA MARIN*
65. **Plante de nutreț** de PETRONIUS BEJAN.*
66. **Lămurirea constituției celei noui** de A. GOROVEI.*

Seria C. „DIN LUMEA LARGĂ".

Nr.

3. **Munții Apuseni** de M. DAVID.*
5. **Bucovina** de I. SIMIONESCU.*
6. **Basarabia** de G. NĂSTASE.*
7. **Dobrogea** de C. BRĂTESCU.*
10. **Viața în adâncul mării** de C. MOTAȘ.
11—12. **A. Șaguna** de I. LUPAȘ.*
14. **Românii de peste Nistru** de V. HAREA.*
16. **Lituania** de G. NĂSTASE.
19. **Românii din Ungaria** de I. GEORGESCU.
20. **Jud. Turda Arieș** de I. MUREȘEANU.
21. **Țara Hațegului** de GAVRIL TODICA.
22. **Spiru C. Haret** de I. SIMIONESCU.
23. **Danemarca** de MAGDA D. NICOLAESCU.
24. **N. Milescu în China** de I. SIMIONESCU.
25. **Cetățile moldovenești de pe Nistru** de APOSTOL D. CULEA.
26. **Românii din Bulgaria** de EM. BUCUTA.

Nr.

27. **Valea Jiului din Ardeal** de P. HOSSU-LONGIN.
28. **Țara Bârsei** de N. ORGHIDAN.
29. **Vechiul ținut al Sucevei** de V. CIUREA.
30. **Macedo-Românii** de TACHE-PAPAHAGI.
31. **Românii din Banatul Jugoslav** de PR. BIZEREA.
32. **Coasta de Azur** de I. SIMIONESCU.*
33. **Elveția** de TRAIAN G. ZAHARIA.
34. **Maramureșul** de GH. VORNICU.
35. **Austria** de I. SIMIONESCU.
36. **Belgia** de TRAIAN G. ZAHARIA.
37. **Afganistanul** de I. SIMIONESCU.
38. **Anastasia Șagurna** de DR. I. LUPAȘ
39. **Blajul** de ALEX. LUPEANU-MELIN.*
40. **Marea Neagră** de DR. I. LEPȘI.
41. **Pe urmele lui Robinson Crusoe** de I. SIMIONESCU.
42. **Din Norvegia** de I. CONEA.*
43. **Din vremea lui Ștefan cel Mare** de GEN. R. ROSETTI.*
44. **Japonia** de I. SIMIONESCU.

„CUNOŞTINŢE FOLOSITOARE"

Nr.

45. **Olarul Savant** de I. Simionescu.*
46. **Intr'o mănăstire din Himalaya** de Mircea Eliade.*
47. **Dănilă Apostol** de N. P. Smochină.*
48. **Govora şi Călimăneşti** de I. Simionescu.*
49. **Sgârie norii New-Yorkului** de Petru Comarnescu.*
50. **Nicolae Bălcescu** de V. Sassu.*
51. **Ţara visurilor împietrite** (Egiptul) de Mircea Herovanu.*
52. **Gh. I. Donici** de Gen. R. R. Rosetti.*
53. **A. Odobescu** de Al. Tzigara-Samurcaş.*
54. **Banatul** de Prof. D. Izverniceanu.*
55. **Ţara Zarandului** de G. Camber.*
56. **Iordache Golescu** de N. Bănescu*

Nr.

57. **Bucureşti** de V. Mihăilescu.*
58. **Turismul** de Aurel Pitu.*
59. **Abisinia** de I. Simionescu.*
60. **Polonia** de I. Simionescu.*
61. **Date istorice şi culturale din România** de Cronicar.*
62. **Carmen-Sylva** (Tekirghiol) de Dr Coca Odeseanu.*
63. **Gh. Coşbuc** de V. M. Sassu.*
64. **A. Philippide** de I. Iordan.*
65. **N. Gane** de A. Gorovei*
66. **Lecturi geografice.—Asia** de I. Simionescu.*
67. **N. Machiavelli** de Vl. Boantă*
68. **Gh. Lazăr** de Paul Papodopol.*
69. **I. Urban-Jarnik** de A. Gorovei*
70. **G. Enescu** de M. Costin.*
71. **Dr. C. I. Istrati** de C. Kiriţescu.*

Seria D. „ŞTIINŢĂ APLICATĂ".

Nr.

1. **Fabricarea săpunului** de A. Schorr.
2. **Motorul Diesel** de Ing. Casetti.*
3. **Industria Parfumului** de E. Severin.
4—5. **Aerul lichid** de Ilie Matei.
6. **Industria Azotului** de L. Caton.
7—9. **Locomotiva** de Ing. Casetti.
10. **Aeroplanul** de Dr. V. Anastasiu
11. **Baloane şi Dirijabile** de C. Mihăilescu.
12. **Betonul Armat** de Ing. N. Ganea.
13. **Gări şi trenuri** de G. Şiadbei.
16. **Tiparul** de Vasile Romanescu.
17. **Ce se scoate din cărbuni** de C. V. Gheorghiu.
18. **Industria materiilor colorante** de G. A. Florea.
19. **Fotografia** de Căp. Dr. M. Zapan.
20. **Industria zahărului** de G. I. Baboianu.

Nr.

21. **Şase montaje de radio** de Căp. Dr. M. Zapan.
22. **Cinematografia** de Căp. M. Zapan.
23. **Automobilul** de Căpit. de aviaţie M. Pantazi.
24. **Fabricarea sticlei** de G. A. Florea.
25. **Gazele otrăvitoare** de Căp. Dr. M. Zapan.*
26. **Împăerea păsărilor** de N. C. Pănescu.
27. **Legatul cărţilor** de I. Caramalău.*
28. **Înnotul** de P. Epureanu.*
29. **Scoaterea petelor** de Victoria A. Velculescu.*
30. **Cum navigă corăbiile** de Spardeck.*
31. **Planorul** de Ing. G. Lipovan.*
32. **„Cartea Românească"** de I. Simionescu.*

RĂSPÂNDIŢI

„CUNOŞTINŢE FOLOSITOARE"

E cea mai trebuitoare bibliotecă. Unică prin varietatea cuprinsului, prin ieftinătate, este la îndămâna oricui. S'a dovedit o adevărată enciclopedie. Aduce foloase specialistului, dându-i noţiuni clare din alte domenii; procură cunoştinţe folositoare celui care nu se restrânge numai la cartea de şcoală. Biblioteca se adresează tuturor, la ori ce vârstă, căci e instructivă, educativă şi practică.